

Conferința ABIR la Timișoara: cronica evenimentului

Elena HARCONIȚA,
director, Biblioteca Științifică

Conferința Națională ABIR, ediția a XVII-a, cu genericul *Situația bibliotecilor din învățământ în pragul aderării României la Uniunea Europeană*, s-a desfășurat la 20 - 22 septembrie 2006, la Timișoara. Una dintre cele patru mari Biblioteci Centrale Universitare din România (București, Iași, Cluj), BCU Eugen Todoran a Universității de Vest a fost, timp de două zile, gazda ospitalieră a 300 de bibliotecari din universități, licee, Case ale Corpului Didactic, CDI din țară.

Ședința în plen a fost deschisă de către președintele ABIR, directorul general al BCU București, prof. univ. dr. Mircea Regneală, care s-a referit la tradiția de-a organiza conferințele anuale în diverse localități ale țării, oferind astfel posibilitatea participării a cât mai multor bibliotecari. Pe de altă parte, aceste reuniuni profesionale contribuie la creșterea rolului, ponderii bibliotecilor - gazde în comunitatea pe care o deservesc. „Noi trebuie să dovedim credibilitate, să dăm informațiile și serviciile de care astăzi este nevoie, să fim bine pregătiți pentru a fi mereu utili societății”, a menționat M. Regneală.

Forul bibliotecarilor a fost salutat de către rectorul Universității, care a remarcat: „rolul și calitatea de parteneră a Bibliotecii în procesul de instruire, ce achiziționează, gestionează și pune informația la dispoziția celor care vor să se alinieze la cunoștințe. Biblioteca este cea forță care

duce învățămîntul spre progres și dezvoltare”.

Directorul Bibliotecii Eugen Todoran, prof. univ., dr. Vasile Țâra, a amintit că, după 11 ani, Timișoara găzduiește din nou conferința ABIR: „*Într-un moment cînd se face intrarea în sistemul informațional - documentar european*”.

Episcopul - vicar Paisie Legogeanul a vorbit despre păstrarea bogățiilor de cultură, lucru ce putea să se întîmple doar în: „*fortăreața care ascundea o bibliotecă unde se adăposteau bogățiile spirituale. Cartea are un parfum aparte, ne transpune într-o altă lume. Integrîndu-ne în comunitatea europeană, nu trebuie să avem complexe. Avem oameni de valoare și avem valori, care pot să ne prezinte în lume. Preasfințitul Paisie Legogeanul a îndemnat bibliotecarii să trezească tinerilor dragostea de carte, să recreeze acea frumoasă relație dintre om și carte. Se știe că prin Internet se difuzează adesea informații eronate, de aceea, bibliotecarii trebuie să cultive tinerilor gustul valorilor autentice.*

Mesajul de salut din partea Secretarului de Stat a fost prezentat de către doamna Carmen Batîr - Istrate, consilier la Ministerul Educației și Cercetării, care a invocat gîndurile oamenilor celebri despre carte, bibliotecă, bibliotecari. În Aula Magna a Universității timișorene s-au făcut auzite gîndurile lui Cicero, Seneca, Petrarca, Lope de

Vega, Comenius, care îndeamnă de atâtea veacuri să citim, pe parcursul vieții noastre, toate cărțile de mare valoare și să tragem foloase din aceste lecturi. *Cine servește spiritul acela servește umanitatea. În cărți este avuția multor grînare.*

În continuare, doamna Carmen Batîr - Istrate s-a referit la cap.4 din *Planul național de dezvoltare*, în care se stipulează importanța dezvoltării resurselor umane prin educație, proces la care participă activ bibliotecile. Colecțiile bibliotecilor școlare sînt însă / încă insuficient complete, iată de ce direcțiile strategice și politicile pentru perioada imediată rezidă, în primul rînd, în dezvoltarea colecțiilor de carte. În scopul realizării acestui deziderat, Ministerul Educației și Cercetării a alocat 10 mln de euro – 35,5 mln lei românești. Pentru informatizarea bibliotecilor școlare sînt prevăzute alte 12,8 mln euro. E greu de spus cînd bibliotecile din învățămîntul preuniversitar de la noi vor beneficia de un sprijin financiar similar venit din partea ministerului nostru de resort.

Dr. Alexandru Călinescu, directorul general al BCU Iași, a spus că Umberto Eco este un om al modernității, un extraordinar adept al Internetului, dar navigația prin Internet nu servește la nimic, dacă nu ai o cultură prealabilă, clasică în toate domeniile. Alexandru Călinescu a mulțumit Ministerului pentru susținerea financiară a bibliotecilor, ceea ce va duce la o intrare în normalitate.

Președintele ABIR, Mircea Regneală, a amintit despre faptul că, pe timpul comuniștilor, dacă s-au construit 5 edificii pentru biblioteci în toată țara. Actual, au fost construite biblioteci universitare la Brașov, Pitești, în curînd, va fi dată în exploatare și biblioteca de la Timișoara. Multe din bibliotecile publice au intrat în spații noi. Biblioteca, este, de fapt, cartea de vizită a unei universități, un laborator de muncă intelectuală.

În continuare, Mircea Regneală a făcut o analiză amănunțită a activității ABIR timp de un an.

Printre realizările notabile a fost menționată conferința a 10-a a Asociației Europene a Bibliotecilor Medicale, care s-a desfășurat la Cluj - Napoca, conferință la care au par-

ticipat reprezentanți din 33 de țări ale lumii și unde au fost puse în discuție 50 de comunicări. Directoarea bibliotecii universității de Medicină, doamna Ioana Robu, susținută de echipă, a reușit să organizeze o conferință de nivel internațional.

În această perioadă, au fost organizate și alte întruniri profesionale, încununate de succes, cum au fost, spre exemplu, conferințele internaționale de la Biblioteca Universității *Transilvania* din Brașov, director dr. Angela Repanovici.

De la înființarea ABIR au trecut 17 ani și printre cei 300 de participanți la Conferință din Timișoara, dacă mai erau 10 bibliotecari care au contribuit la întemeierea acestei organizații, o nouă generație a venit să activeze în biblioteci. Secțiunile ABIR și-au desfășurat activitatea în corespundere cu planurile elaborate. Printre realizări se înscrie și traducerea *Ghidului de utilizare a CZU* al lui I.-C. McIlwaine de la Universitatea din Londra, traducere efectuată de dr. Victoria Frîncu de la BCU București și pe care am achiziționat-o și noi. Secțiunea *Editare* a continuat publicarea trimestrială a *Revistei Române de Biblioteconomie și Știința Informării (RRBȘI)*, care este o succesoare a publicației *Buletin ABIR* (1997 - 2004). Am procurat nr. 1 din 2006 a *RRBȘI*, care conține și studiul semnat de Alexe Rău și Andrei Sușcov: *SIBIMOL: Baze de date catalografice*.

A apărut I volum din *Repertoriul lucrărilor elaborate de bibliotecile din România*, care include lucrările editate de bibliotecile publice, volum pe care l-am procurat, de asemenea, și considerăm că ar fi bine să elaborăm o lucrare similară și în R. Moldova. Bibliotecile editează multe lucrări cu tematică și structură diversă: monografii, dicționare, ghiduri, seriale, bibliografii, biobibliografii, cataloage, calendare, documente electronice etc. Coordonatorul general al volumului, prof. univ. dr. Mircea Regneală, în prefața intitulată *O restituire necesară*, menționează: *Cercetătorii culturii române, de pildă, cu mici excepții, nu au nici cea mai vagă idee asupra existenței unor studii bibliografice despre unele personalități românești de care ei*

se ocupă, în condițiile în care bibliografiile dedicate acestor personalități le rămân necunoscute... UNESCO estimează că munca de documentare pentru o lucrare științifică ocupă între 40% și 60% din timpul total rezervat lucrării respective.

Prima ediție a lucrării Angelei Marcu, *Noi tendințe în serviciile de referințe din biblioteci*, a fost lansată în 2001, la Chișinău, de către consultantul de specialitate, dr. Hermina Anghelescu.

Despre cooperarea în cadrul sistemului, despre activitatea Federației Asociațiilor Bibliotecare din România (FABR), se vorbește de mai mult timp: o atare colaborare între Asociația bibliotecilor naționale, universitare, speciale, publice, școlare, care ar avea un buget comun, contribuții proprii, secțiuni comune, ar fi foarte binevenită și astfel s-ar putea soluționa mai rapid problemele specifice ale instituțiilor bibliotecare. Deocamdată, aceasta rămâne doar o idee frumoasă.

Sedința în plen a continuat cu sinteza prezentată de profesorul universitar dr. Vasile Țăra *Starea bibliotecilor din învățământ în pragul aderării României la Uniunea Europeană*. Studiul a fost foarte amănunțit: 56 de biblioteci universitare dețin colecții valoroase de patrimoniu, 102 818 titluri de carte rară, ele fiind abonate la 82 baze de date, documente pe suport electronic. Bibliotecile universitare abonează 374 titluri de reviste științifice străine. Instituțiile date au 194 de filiale, 324 de săli de lectură cu suprafața de 28 954 m² și 13 814 locuri, 327 989 metri liniari în 44 119 m² de depozite. Din păcate, 8 biblioteci universitare nu sînt încă informatizate, 9 - sînt la începutul acestui proces, 8 folosesc softul *ISIS*, 8 - *TINLIB*, 6- *WUBIS* și 6 - *ALEPH*. În toate aceste biblioteci, sînt 1 629 PC, 86 de servere, 214 imprimante, 506 scanere și 87 copiatoare. În bibliotecile universitare lucrează 1 764 de angajați, 1 372 sînt bibliotecari, 484 dețin studii medii, sînt 6 ingineri, 3 cercetători științifici, 21 doctori și 15 doctoranzi. Cel mai mare număr de salariați îl are BCU București – 328 angajați, 128 - BCU Iași.

O mare realizare a celor 4 biblioteci centrale univer-

sitare este crearea catalogului colectiv *NUSIDOC*, lucrările Proiectului au fost finanțate de Ministerul Educației. Menirea lui este următoarea: realizarea unui sistem național de informare / documentare și știință / tehnică, unificarea sistemelor de biblioteci, utilizarea în comun a colecțiilor, realizarea catalogului virtual național partajat. Printre realizatorii proiectului, alături de cele 4 BCU București, Iași, Cluj, Timișoara, este și Universitatea Politehnică din București, Institutul Național de Informare și Documentare.

Obiectivele Proiectului – reunirea cataloagelor marilor biblioteci; punerea bazei realizării unei structuri unitare; armonizarea sistemelor de biblioteci. În sistemul *ROLINEST* s-au unit bibliotecile care lucrează în *ALEPH*. Biblioteca Națională, care lucrează, ca și noi, în *TINLIB*, va trebui să-și convertească baza de date pentru a o face compatibilă și a se putea integra în catalogul partajat deja creat. Prin comunicarea *Portalul ROLINEST* profesorii universitari dr. Doina Banciu și Doina Ostafe, director - adjunct BCU Timișoara, au reușit să convingă asistența de avantajele creării și utilizării unui astfel de catalog.

De la stînga la dreapta: L. Costin, Președintele ABRM, dr. T. Petrov, șef Serviciu Bibliografic BCU Timișoara, E. Harconița, director BȘU, Bălți, dr. D. Ostafe, dir. adj. BCU, Timișoara

Au urmat apoi lucrările pe secțiuni, în cadrul cărora participanții au prezentat rapoartele de activitate și comunicări despre realizările bibliotecarilor din învățământ: extinderea accesului la documente pe diverse suporturi, lansarea portalului de referințe *REM-RO*, aflat pe pagina web a Bibliotecii Universității *Dunărea de Jos* din Galați, deschiderea unui weblog al asociației la adresa: <http://abirblog.blogspot.com>.

Secțiunea *Legislație și formare profesională* s-a axat pe problema *Legii bibliotecilor*, care, odată adoptată, conține, din păcate, și unele carențe care deja au influențat negativ stabilirea numărului de personal în bibliotecile publice, condițiile de recuperare a publicațiilor pierdute etc.

Formarea profesională se desfășoară cu succes în centrele universitare mari din București, Cluj, Timișoara, Oradea, Brașov, Tîrgoviște, Sibiu. În anul 2006, a fost deschisă Specialitatea *Biblioteconomie* la Universitatea din Suceava. Oricum, și în România rămîne actuală problema angajării specialiștilor din domeniu, deoarece personalul este selectat după alte criterii, Legea fiind permisivă încă în acest sens. Cursurile postuniversitare și postliceale nu sînt întotdeauna de calitate, pe cînd în Austria și Germania școlile de bibliotecari se află în bibliotecile mari, care au acumulat experiență bogată. Formarea profesională continuă este și ea în impas, precum se întîmplă și la noi odată cu sistarea activității Școlii de Biblioteconomie. Ministerul Educației și Cercetării, responsabil de perfecționarea bibliotecarilor din învățămînt, nu își onorează această obligațiune, responsabil de această activitate fiind o singură persoană. Totuși, se desfășoară, la nivel național și local, diverse întruniri profesionale, ateliere și seminare, participanții putînd acumula noi cunoștințe și experiențe. A fost remarcat procesul de reciclare a bibliotecarilor cu studii superioare și medii, realizat de Biblioteca Centrală Universitară din Timișoara. Directorul Bibliotecii, dl Vasile Țăra, a avut grijă ca fiecare bibliotecar cu studii superioare să urmeze cursuri la București, iar cei cu studii medii au fost calificați la Timișoara. Domnul director Vasile Țăra este o personalitate mult apreciată nu numai în comunitatea bibliotecară. Prin truda Dumisale, Biblioteca trece, în cel mai apropiat timp, într-un bloc modern cu patru nivele. BCU Timișoara este una dintre cele mai performante biblioteci din țară. În afară de colecția bogată de carte de care dispune, Biblioteca oferă acces la o infrastructură informațională bogată: baze de date proprii ce se creează din anul 1995 (programul *ALEPH*, vezi adresa: ibm.bcut.ro: 8991 / *ALEPH*); *LEGIS* baze de date stăine: *ProQuest*,

Springer Link, *Safari*, *Scopus*, *MatthSciNet*) și la alte informații științifice pe suport electronic.

Cîteva date istorice: Biblioteca a fost creată în anul 1944 prin Decretul - Lege nr. 660, emis de Regele Mihai I, inaugurarea ei însă s-a produs doar peste 5 ani, în 1948, odată cu înființarea Institutului Pedagogic. În 1962, Institutul este transformat în Universitate și Biblioteca își dezvoltă rapid colecțiile prin achiziții masive de carte. Din anul 1975, instituția beneficiază de Depozitul Legal. După 1990, Universitatea de Vest și-a sporit considerabil numărul de studenți, iar la insistența regretatului rector, Eugen Todoran, au fost întreprinse demersuri în vederea transformării bibliotecii dintr-un simplu serviciu într-o Bibliotecă de nivel național. Obținînd independență și statut juridic, datorită noilor condiții, în doar 11 ani, a devenit una dintre cele mai moderne biblioteci din România. S-a dublat numărul de volume, colecțiile satisfacînd cerințele celor 11 facultăți cu peste 50 de specializări. Au beneficiat de donații variate și bogate din partea bibliotecilor universitare și publice din Marea Britanie, Franța, Germania, Austria, Ungaria, Italia, SUA. În 1995, a fost achiziționat softul *ALEPH*, un soft deosebit de performant și s-a purces la crearea bazei de date, care, actual, numără peste 150 000 informații. Lucrările de construcție a noii clădiri, cu un spațiu de 5 245 m², au început în anul 1999, urmînd să se încheie în 2007. În prezent, Biblioteca are 16 filiale, specializate pentru toate facultățile Universității. Din data de 08.02.2000, Biblioteca Centrală Universitară din Timișoara poartă oficial numele lui Eugen Todoran (1918 - 1997), fostul rector al Universității, decan al Facultății de Filologie, membru al Uniunii Scriitorilor din România.

Directorul Bibliotecii, profesorul Vasile Țăra, a împlinit, în ianuarie 2006, vîrsta de 65 de ani. Cu acest prilej a fost editat un volum omagial *Emergența modelelor: studia bibliotecalia in honorem Vasile Țăra* / coordonatori: Maria Micle, Tamara Petrov. - Timișoara: Editura Universității de Vest, 2006. - 216p. Cartea a fost lansată în cadrul Conferinței ABIR și înmînată protagonistului cu toate semnăturile persoanelor incluse în *Tabula Gratulatoria*.

Volumul are o structură originală, cu totul deosebită de alte publicații de acest gen. În *Precuvîntarea*, semnată de ÎPS Nicolae, Mitropolitul Banatului, citim îndemnul de-a răsfoi și a cunoaște această carte despre Omul: *care stăruiește de mulți ani întru slujirea Bibliotecii, aceasta este o chemare la consultarea cărților din bibliotecile ce ne stau la îndemînă, căci fără un apel continuu la carte și la ceea ce ne oferă autorii, mari și mici, mai cunoscuți ori mai puțin cunoscuți, am sărăci din punct de vedere intelectual, spiritual și moral.*

Doamna dr. Tamara Petrov, șefa Serviciului Științifico - Bibliografic, motivează în *Argument* elaborarea acestei lucrări, precum și titlul, care sugerează *acea stare de incandescență pe care o produce o rază luminoasă într-un anumit mediu*, dl Țăra fiind purtătorul unor elevate calități omenești și profesionale la care ar trebui să rîvnescă toți cei care au îmbrățișat meseria de bibliotecar.

După *Tabula gratulatoria* urmează mesajul lui Mircea Regneală, directorul general al BCU Carol I din București, Președintele ABIR, care consemnează meritele deosebite ale profesorului Vasile Țăra în calitate de membru al Comisiei Naționale a Bibliotecilor din România, privind consolidarea profesiei de bibliotecar, sincronizarea cu bibliotecile din țările care dețin cataloage colective, contribuțiile mari la impunerea unor norme în domeniul biblioteconomiei, la redactarea Legii bibliotecilor. Vasile Țăra este modelul directorului care a manifestat cea mai mare grijă de formarea continuă a salariaților, delegîndu-i la stagii și cursuri în capitala Țării, oferindu-le șanse de-a merge în vizite de documentare peste hotare.

În *Medalion – întarsie* : Vasile D.Țăra – o biografie incandescentă Maria Nițu prezintă evoluția în ascensiune a protagonistului, absolvent al Facultății de Filologie a Universității „Al. I. Cuza” din Iași, repartizat la Universitatea

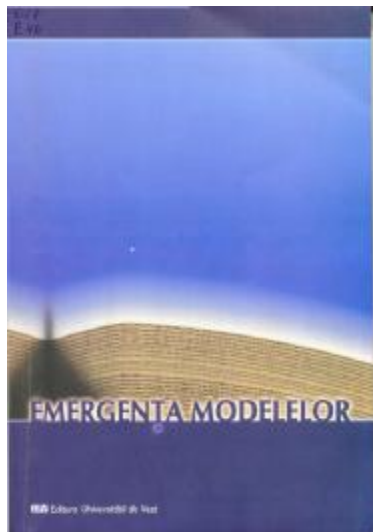
din Timișoara unde a urcat toate treptele ierarhiei profesionale (preparator, asistent, lector titular, conferențiar, profesor universitar, prodecan și decan la Facultatea de Litere, Filosofie și Istorie. Activitatea profesională, științifică, redactarea serialelor științifice, inclusiv și a *Limbei Române*, editată la Chișinău, au fost apreciate cu distincții onorante: *Conferențiar universitar evidențiat* (Ministerul Învățămîntului, 1984), *Diploma de Onoare a Societății Limba Română*

din Iugoslavia (2000). Numele lui a fost inclus în mai multe enciclopedii, printre care *Who's Who in Romania* (2002). A devenit o autoritate științifică, fiind citat în numeroase lucrări de specialitate ca referințe bibliografice de bază...

Neîndoielnic, Biblioteca Universității timișorene a cîștigat mult de cînd (din 1991) îl are ca director pe dl prof. Vasile Țăra! A reușit informatizarea completă a serviciilor odată cu procurarea soft-ului ALEPH (unul dintre cele mai scumpe programe bibliotecare), realizarea catalogului colectiv, construcția unui edificiu nou al Bibliotecii, întemeierea școlii de biblioteconomie la Timișoara ș.a.

Cărți și volume îngrijite sau coordonate, volume multiplicare la tipografia universității, studii și articole publicate în străinătate, studii și articole publicate în țară, comunicări la manifestări științifice internaționale, conferințe, contracte de cercetare științifică, referințe critice – toate constituie bibliografia solidă a prof. Vasile Țăra.

Capitolele următoare: *Profesia de bibliotecar - quo vadis?*; *Pragmatica biblioteconomică* și *Ipostaze istorice ale Cărții și ale Bibliotecii* cuprind cercetări, sinteze documentare, experiențe biblioteconomice, semnate de cunoscute personalități în domeniu: Ion Stoica, Nicoleta Marinescu, Tamara Petrov, Elena Tîrziman, Victoria Frîncu, Maria Micle, Constatntin Mălinaș, Claudia Pop. Important este să menționăm că temele abordate, sînt teme de un interes sporit și pentru bibliotecarii moldoveni: care este sensul

schimbării, de ce omul educat crede în forța noului, ce trebuie să facă în această perioadă bibliotecile, cum a evoluat profesia noastră și cum este apreciată în / de societate, cum se discursă bibliotecarii școlari, cine este bibliotecarul de referințe, ce se întâmplă în CZU și ce funcții îndeplinește astăzi această clasificare, ori cum poate fi aplicată scienometria în evaluarea bazelor de date? La toate aceste întrebări veți găsi răspunsuri în studiul pe care îl prezentăm.

În *Filele de amintiri* îl vedem pe profesorul Vasile Țara înconjurat de prieteni, discipoli, participant la diverse manifestări de specialitate, în mijlocul unui grup de bibliotecari din R. Moldova etc.

Revenind la relatarea noastră despre evenimentul ce s-a produs la Timișoara, vom aminti că în Asociația bibliotecarilor, care este o organizație profesională și științifică, a fost creată o nouă secțiune, *Periodice*, menirea căreia este de a soluționa problemele ce țin de evidență, descrierea bibliografică și înmagazinarea informațiilor despre tipurile de publicații. În secțiunea *Comunicarea documentelor și împrumut interbibliotecar* au fost luate în discuție următoarele subiecte: etica comunicării în context european, promovarea lecturii în bibliotecile școlare, recuperarea publicațiilor nerestituite la termen sau pierdute de utilizatori, facilitățile de împrumut interbibliotecar odată cu apariția catalogului colectiv ș.a. S-a propus, în vederea redresării situației bibliotecilor școlare, procurarea softului ALEPHINO, „fratele mai mic” al lui ALEPH, pentru toate bibliotecile din școli.

O secțiune nouă este cea de *Statistică și evaluare*. În cadrul ei, au fost făcute propuneri privind evaluarea bibliotecilor din învățământul preuniversitar, iar studiul comparativ al situației bibliotecilor universitare din România a fost foarte oportun în ajunul intrării în Uniunea Europeană.

În cadrul secțiunii *Achiziție și dezvoltarea colecțiilor*,

colegii noștri au împărtășit experiența în ceea ce privește achizițiile electronice, utilizarea oportunităților de parteneriat și partajarea procurărilor de documente și bazelor de date, specificul deselecției în biblioteci la ora actuală.

Actuale sînt preocupările bibliotecarilor în ceea ce privește conservarea publicațiilor și digitizarea patrimoniului științific. În comunicarea sa, directoarea Bibliotecii Universității din Brașov, dna dr. Anca Râpeanu a oferit o imagine clară a stării actuale de digitizare din țările Europei de Est, vorbind în special despre situația din România. Biblioteci de diferite tipuri în România au început digitizarea patrimoniului lor, dar, din păcate, nu se respectă coerența, iar lucrările efectuate nu corespund întotdeauna standardelor. Cît de necesară este expunerea on-line a rezultatelor obținute, ne convingem și noi, cei din afara Țării, care doar pe această cale putem admira Manuscrisele lui Eminescu (ferice de acele biblioteci care au intrat în posesia tuturor volumelor digitizate ale manuscriselor eminesciene, noi dispunem doar de primele 2 volume în format tradițional, vezi: <http://www.bar.acad.ro>). Putem consulta adresa: <http://www.apograf.cimec.ro>, unde găsim o bază de date ce conține facsimilele digitizate a 194 de volume (peste 50 000 de pagini) din colecția din Alba Iulia.

În ziua a 3-a, pentru toți participanții la Conferință a fost organizată o vizită de documentare la Biblioteca Universitară din Szeged, Ungaria. Acolo, prin bunăvoința colegilor unguri, au putut admira noua clădire a Bibliotecii în care tot fondul este expus în acces liber, utilizatorii beneficiază de sute de calculatoare, cabine individuale de studiu, condiții moderne de lucru. În clădirea Bibliotecii sînt prevăzute săli de curs, spații de studiu colectiv, librărie etc.

Pentru o documentare suplimentară despre acest eveniment puteți accesa: http://www.bcut.ro/abir/comunicari_timisoara_2006.html

